

Warszawa, 6 listopada 2025 r.

Pan Premier Donald Tusk
Prezes Rady Ministrów
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

Szanowny Panie Premierze,

jako przedstawiciele środowisk reprezentujących polską kulturę: dziennikarzy, pisarzy, filmowców, aktorów, muzyków, wykonawców muzycznych, artystów plastyków i fotografów, wydawców prasy, wydawców książek, producentów filmowych, producentów muzycznych i wielu innych, zwracamy się do Pana Premiera w sprawie wyrażenia naszego poparcia dla działań Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego zmieniających Rozporządzenie dot. opłat od tzw. czystych nośników (opłata reprograficzna).

Przedstawiony przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego projekt rozporządzenia aktualizuje listę urządzeń i nośników objętych rekompensatą za korzystanie z utworów w ramach dozwolonego użytku prywatnego. Jest to dokument o przełomowym znaczeniu dla całego środowiska kultury. Po ponad piętnastu latach może się wreszcie uda zastąpienie archaicznej listy urządzeń i nośników – takich jak kasety VHS czy faksy – nowoczesnymi, powszechnie używanymi od dawna, takimi jak smartfony, tablety oraz komputery.

Brak aktualizacji wykazu urządzeń i nośników objętych opłatą od czystych nośników powoduje, że polscy twórcy i producenci dzieł otrzymują nieporównywalnie niższe kwoty z tytułu rekompensaty za dozwolony użytek prywatny niż twórcy w praktycznie wszystkich państwach Unii Europejskiej. Sytuacja ta stanowi jeden z kluczowych czynników odróżniających warunki ekonomiczne wielu twórców, dziennikarzy i producentów treści w Polsce w porównaniu z ich koleżankami i kolegami z innych krajów europejskich. Przygotowany przez Ministerstwo Kultury projekt rozporządzenia stanowi najistotniejszy krok wypełniający tę lukę w systemie finansowania twórców i producentów kultury, będąc działaniem o jednoznacznie pozytywnym i propaństwowym charakterze.

Kultura odgrywa kluczową rolę w budowaniu nowoczesnego, otwartego i świadomego społeczeństwa obywatelskiego. To ona kształtuje wspólnotę wartości, wzmacnia tożsamość narodową oraz inspirowanie do dialogu, refleksji i kreatywności. Jednocześnie jest potężnym motorem rozwoju – pobudza innowacyjność, wspiera transformację cyfrową i przyczynia się do wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki. Sektor kultury i przemysłów kreatywnych zatrudnia dziś ponad 300 tysięcy osób i generuje niemal 4 procent PKB, stanowiąc jeden z filarów nowoczesnej, opartej na wiedzy gospodarki. Inwestowanie w kulturę to więc nie tylko decyzja o charakterze symbolicznym, lecz także strategiczny wybór rozwojowy państwa

Przedłużająca się zwłoka w opublikowaniu rozporządzenia naraża Skarb Państwa na konieczność zapłaty wysokiego odszkodowania z tytułu niezgodności polskich regulacji z prawem unijnym. Sąd Okręgowy w Warszawie w wyroku z dnia 10 lutego 2025 r. (sygn. akt XXII GW 738/23), w sprawie z powództwa jednej z organizacji twórców przeciwko Skarbowi Państwa stwierdził, iż „ustawodawca polski naruszył obowiązki wynikające z art. 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29/WE, tj. ukształtowany przez niego system rekompensaty stanowi zaprzeczenie wynikających z orzecznictwa TSUE wymaganych cech takiego systemu. W konsekwencji, **w niniejszej sprawie nie powstaje wątpliwość co do tego, czy naruszenie jest „wystarczająco poważne”.**

Sąd podkreślił także niesłychaną archaiczność urządzeń wymienionych w obecnym rozporządzeniu Ministra Kultury i dodał, że „nadto zauważalny jest całkowity brak takich nośników i urządzeń, które rzeczywiście są w praktyce wykorzystywane do korzystania na użytek prywatny. Dotyczy to w szczególności urządzeń takich jak **smartfony i tablety, oraz pamięci do komputerów osobistych i laptopów.**”

Płatnicy opłat używają licznych nietrafnych argumentów, aby przedłużyć proces przyjmowania nowego prawa. Być może dlatego, że każdy dzień zwłoki generuje dla nich istotne i nienależne im zyski. Pragniemy zwrócić uwagę, że kiedy zawiodły argumenty o wzroście cen urządzeń (trudno traktować ten argument jako poważny, gdyż proponowane opłaty określone są na poziomie 1% ceny hurtowej urządzenia, znacznie niższym niż w innych krajach UE), formułowane są coraz to inne. Obecnie eksponowany jest argument o rzekomym braku podstawy do naliczania opłat z tytułu dozwolonego użytku prywatnego dla kopii offline zapisanej z serwisu streamingowego. Jednak oczywistą dezinformacją jest posługiwanie się opinią rzecznika generalnego Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie holenderskiej. Opinia rzecznika to nie wyrok TSUE, a ewentualny wyrok TSUE będzie miał zastosowanie w pierwszej kolejności do specyficznej sytuacji na rynku holenderskim.

Ewidentna niezgodność obecnie obowiązującego rozporządzenia z prawem unijnym wymaga pilnej interwencji legislacyjnej. **W czasach streamingu nadal dochodzi do utrwalania i kopiowania utworów. Badania kopiowalności, przeprowadzane zarówno w Polsce, jak i w Europie, dowodzą, że jest to wciąż powszechna praktyka.** Dzieje się tak dlatego, że mimo pozornie bogatej oferty serwisów streamingowych, wiele pozycji jest na nich po prostu niedostępnych. Streaming nie sprawił

także, że kopiowanie i wykorzystywanie utworów w ramach użytku prywatnego zniknęły. Zmieniła się tylko forma tych czynności, która jednak dalej upoważnia twórców do otrzymywania wynagrodzenia za ich pracę. Opłata od czystych nośników to nie jest opłata „za streaming”, tylko za brak możliwości egzekwowania indywidualnych licencji w tysiącach prywatnych przypadków kopiowania. Takie stanowisko potwierdza również orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE. Dlatego prawo i system rekompensaty nie powinny być uzależnione od konkretnego sposobu konsumpcji treści kultury, lecz od samego faktu korzystania z cudzych utworów w ramach prywatnego użytku.

Prywatne kopiowanie jest nadal powszechne, m. in. w postaci zapisywania filmów oglądanych w telewizji na dekodernach cyfrowych czy telewizorach z możliwością zapisu danych. Trzeba też pamiętać, że opłata od czystych nośników pobierana jest nie tylko na rzecz twórców utworów muzycznych czy filmowych, ale także autorów fotografii, grafik i rysunków, pisarzy, naukowców czy dziennikarzy, których dzieła nie są dystrybuowane w formie streamingu.

Niezbędnym jest dokonanie aktualizacji przepisów przed wydaniem prawomocnego wyroku zasądającego odszkodowanie od Skarbu Państwa i obciążenie opłatami odnoszących korzyści ekonomiczne z powszechności dozwolonego użytku prywatnego, czyli importerów i producentów sprzętu elektronicznego, tak jak to odbywa się w innych krajach europejskich. Tym bardziej, że pozyskane w ten sposób środki nie obciążają budżetu państwa, gdyż pochodzą z mechanizmu solidarnościowego, który od lat funkcjonuje w całej Europie.

Polskie organizacje reprezentujące twórców, wykonawców, producentów i wydawców, występując w tej sprawie razem, zdecydowanie popierają działania zmierzające do zbudowania kompleksowego systemu wsparcia działalności twórczej. Dlatego apelujemy do Pana Premiera o poparcie przygotowanego przez Minister Kultury rozporządzenia i nadanie mu szybkiej ścieżki legislacyjnej pozwalającej na wejście w życie bez zbędnej zwłoki.

Z wyrazami szacunku,

Jerzy Kornowicz – prezes **Stowarzyszenia Kreatywna Polska**

Joanna Grotkowska – dyrektor **Fundacji Polskiej Rady Muzycznej**

Andrzej Jakimowski – przewodniczący **Gildii Reżyserów Polskich**

Maciej Sobczyk – przewodniczący **Gildii Scenarzystów Polskich**

Marek Frąckowiak – prezes **Izby Wydawców Prasy**

Stanisław Zaborowski – prezes **Krajowej Izby Producentów Audiowizualnych**

Joanna Szymańska – prezes **Polskiej Gildii Producentów**

Magdalena Hajduk-Dębowska – prezes **Polskiej Izby Książki**

Grzegorz Michalski – prezes **Polskiej Rady Muzycznej**

Maciej Makowski – przewodniczący **Porozumienia Wydawców Książek – Związku Pracodawców**

Marcin Lewicki – prezes **Press Club Polska**

Bartosz Węglarczyk – przewodniczący **Rady Polskich Mediów**

Piotr Śliskowski – prezes **Stowarzyszenia Autorów Zdjęć Filmowych PSC**

Barbara Jóźwiak – prezes **Stowarzyszenia Autorów i Wydawców „Copyright Polska”**

Renata Krzewska – prezes **Stowarzyszenia Dziennikarzy i Wydawców „ReproPol”**

Grzegorz Łoszewski – prezes **Stowarzyszenia Filmowców Polskich**

Ludmiła Mitrega – prezes **Stowarzyszenia Fotoreporterów**

Andrzej Andrysiak – prezes rady wydawców **Stowarzyszenia Gazet Lokalnych**

Łukasz Kacprowicz – prezes **Stowarzyszenie Producentów Polskiej Animacji**

Barbara Białowąs – prezeska **Stowarzyszenia Twórczyń Filmowych**

Cezary Łazarewicz – prezes **Towarzystwa Dziennikarskiego**
Jan Aniołek – dyrektor **Związku Artystów Wykonawców STOART**
Dominik Skoczek – dyrektor **Związku Autorów i Producentów Audiowizualnych ZAPA**
Beata Bolesławska-Lewandowska – prezes **Związku Kompozytorów Polskich**
Adam Tuchliński – prezes **Związku Polskich Artystów Fotografików**
Urszula Świącicka – prezes **Związku Polskich Artystów Plastyków**
Bogusław Pluta – dyrektor **Związku Producentów Audio-Video ZPAV**
Robert Gulaczyk – przewodniczący **Związku Zawodowego Aktorów Polskich**
Witold Płóciennik – przewodniczący **Związku Zawodowego Filmowców**
Leszek Biolik – przewodniczący **Związku Zawodowego Muzyków RP**

Do wiadomości:

Pani Marta Cienkowska – Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Pan Radosław Sikorski – Wicepremier, Minister Spraw Zagranicznych
Pan Krzysztof Gawkowski – Wicepremier, Minister Cyfryzacji
Pan Andrzej Domański – Minister Finansów i Gospodarki
Pan Michał Baranowski – podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii